

СЕРМЕСИАНИТЕ – ЕДИН „ПЛЕНЕН“ НАРОД

студент ДОБРОСЛАВ СЛАВОВ

Софийски университет „Св. Кл. Охридски“,

Исторически факултет, специалност „История и геополитика на Балканите“

Бул. „Цар Освободител“ 15, 1504 София, България

dobrosslav@abv.bg

 <https://orcid.org/0009-0001-8767-6585>

<https://doi.org/10.60053/TER.2026.11.321-333>

Резюме: Седми век е време на значителни политически, икономически, културни и демографски промени на Балканския полуостров. Много от тях имат дълготрайни последствия, които могат да бъдат проследени и до днес. Въпреки това темата за демографското и етнокултурното развитие на Балканите от това време е по-слабо проучена в редица научни изследвания и публикации, които предпочитат политическата история. Основната цел на тази статия е да разкрие един недостатъчно проучен проблем – историческите и културните процеси, които водят до възникването и развитието на сермесианите. Също така е направен анализ на тяхното взаимодействие с новите заселници в Югоизточна Европа – авари, славяни и българи, на променящата се римска идентичност и предполагаемото културно и етническо наследство на този „ПЛЕНЕН“ народ.

Ключови думи: Аваро-византийски войни, Балкански полуостров, Сирмиум, сермесиани, Керамисийко поле, култура Комани-Круя, власи.

Целта на настоящата статия е да се проследи появата на сермесианите като резултат от взаимодействие между завареното и новопристигналото население в Югоизточна Европа през Ранното средновековие. Изложените факти и аргументи дават възможност да се дооформи представата за мястото и ролята на този „пленен“ народ в историята на Балканите през разглеждания период.

Около 562 г. аварите достигат до Долен Дунав и към 580 г. установяват своето надмощие в земите на Панония и Карпатския басейн (**Walter, 1998**, с. 18). Те предявяват претенции към района на Сирмиум, което е и повод за избухването на серия от войни с Византия (**Petersen, 2013**, с. 378). Началото им е през 581/582 г., след като император Тиберий II (578 – 582 г.) отказва да продължи изплащането на трибути, а аварите и славяните превземат Сирмиум. След това те започват да организират постоянни походи срещу балканските земи на Византия (**Petersen, 2013**, с. 381), като опустошават Мизия, Тракия, Македония, Превалитана и Далмация. Три пъти – през 604 г., 615 г. и 617 г. – безуспешно обсаждат Солун (**Maier, 1973**, с. 81). Кулминацията на аварското надмощие е през 626 г., когато авари и славяни се опитват да превземат Константинопол (**Curta, 2001**, с. 189).

Военните нашествия са съпътствани с пленяването на голям брой балканско население, като според анонимния автор на „Чудеса на свети Димитър“ (**Θαύματα του Αγίου Δημητρίου/Miracula Sancti Demetrii**) особено масови са изселванията в периода 614 – 619 г. (**Божилков, 1995**, с. 14). Пленниците са заселени в областта Панония, чийто главен град тогава е Сирмиум/Сирмион, познат днес като Сремска Митровица в Р. Сърбия. Те произхождат от провинциите Горна и Долна Панония, Крайбрежна и Средиземна Дакия, Мизия, Дардания, Превалитана, Тракия и Родопи. Поради това можем да заключим, че сермесианите не са еднородни в езиков план: някои от тях са романоезични, докато други – гръкоезични (**Цветковић, 2017**, с. 37).

През Късната античност и Ранното средновековие освен с формите **Sirmium** и **Σίρμιον**, Сирмиум е познат и като **Seremus** и **Σέρμιον**, а по-късно и с имената **Στρίαιμος**, **Θράιμος**, откъдето произлизат техните славянски съответствия **Стрѣмь** и **Срѣмь** (**Петров, 1981**, с. 304). По названието на главния град на областта, в която пребивават изселените, техните съвременници ги наричат „сермисиани“ или „сермесиани“ (**Σερμησιάνοι/Σερμησι(τ)άνοι**). Пленниците също използват това наименование при своята самоидентификация (**Curta, 2006**, с. 106). Във Византийската империя съществува стара

практика населението да бъде обозначавано по названието на града, областта или административната единица, от която произхожда: тракийци са жителите на тема Тракия, македонци – жителите на тема Македония и т.н. (**Петров, 1981**, с. 304). Териториалното име „сермесиани“ показва общия произход на пленниците и постепенно придобива етническа конотация (**Walter, 2018**, с. 268).

Използването на това наименование е породено и от други два фактора. Първо, сермесианите живеят извън пределите на империята и са подчинени на друг владетел. Второ, кризите и упадъкът водят до процес на „регионализация“ на общоримската идентичност. Преди всичко това се отнася до огромното мнозинство от романоезичните провинциални жители, които с времето престават да ползват определенията „римлянин“ и „римски“ в своята самоидентификация. Вместо това те започват да се отъждествяват повече със своите родни земи, отколкото с централната власт (**Walter, 2018**, с. 277). Това явление е видимо на Апенините и Иберийския полуостров, където романското население през Средновековието възприема и назовава себе си посредством ендоними като венецианци, генуезци, кастилци и арагонци. Те са образувани по името на главния град или областта, в която то живее.

Прогонените от родните им места балкански жители са заселени в близост до Панония, първо на юг от Дунав, а след това, вторично, са преселени на север от Дунав (**Божилков, 1995**, с. 14) – по поречието на Тиса, Муреш и Криш. Тяхно основно задължение е да обработват тамошните обезлюдени земи и да осигуряват провизии на аварите. Числеността им, според съвременните изследвания, възлиза на около 70 000 души (**Микулчиќ, 1996**, с. 71). Периодът на тяхното пребиваване е около 60 години, поради което пленниците се смесват с местните авари, славяни, българи и др., като формират нова етническа общност. Тя ще остане известна във византийските извори от епохата с името „сермесиани“. Смесеното население запазва своята християнска религия, език, обичаи и желае да се завърне по родните места (**Fine, 1991**, с. 44; **Чудесата на свети Димитър, 1960**, с. 158). Това отчасти е възможно, тъй като византийско-аварските търговски и други взаимоотношения се осъществяват най-често през Сирмиум/Сирмион, което означава, че сермесианите поддържат определени контакти със Солун и Константинопол (**Павлов, 2017**, с. 142).

Политическото активизиране на сермесианите съвпада с настаняването в Панония през 642 г. (**Theophanes Confessor, 2006**, с. 498) на българите на Кубер, които признават

властта на аварския хаган. Българският предводител е назначен за управител на Сремската област, в която живеят и сермесианите. Най-вероятно идеята за бунт срещу аварите и бягството от територията на Хаганата е тяхна (Павлов, 2017, с. 142). Според „Чудесата на свети Димитър” Кубер разбира за това и се съгласява да ги подкрепи. Така в края на 70-те години на VII в. (678 г.) или около 680 – 685 г. избухва въстание срещу централната власт (Kardaras, 2018, с. 136-137). Възможността сермесианите да подготвят такъв голям бунт срещу хагана подсказва, че в периода на пленничество те създават свой автономен политически и военен елит, въпреки опитите на аварите да спрат този процес (Gračanin, 2013, с. 47). Очевидно въстанието е добре обмислено и съгласувано с Константинопол. Чрез подкрепата си византийците целят да отслабят Аварския хаганат и да укрепят своето положение на Балканите, като заселят голям брой християнско население в пределите на империята. Въстаниците се състоят от две ясно разграничими групи. От една страна са сермесианите, а от друга – българите, аварите, славяните и др. Едните са християни и искат да се завърнат по родните си места, докато другите са езичници и търсят по-добри места за заселване. Преселението на юг трае около една година, но точният маршрут на придвижване остава неясен (Kardaras, 2018, с. 148). За това време бунтовниците нанасят пет или шест последователни поражения на преследващите ги авари (Fine, 1991, с. 45).

След като преминава Дунав, Кубер се заселва със своите хора в Керамисийското поле (*τὸν Κεραμίσιον κάμπου/Campus Keramensis*) (Петров, 1981, с. 188). Според едната хипотеза посочената местност трябва да се свърже с Прилепското поле, където е разположено и античното населено място Керамея, отбелязано на *Tabula Peutingeriana* (Ациевски, 1990-91, с. 33) (II – III в.) и в Равенската космография от началото на VIII в. Освен това пристигането на Кубер и неговите хора съвпада с възстановяването на епископията в Стоби (недалеч от Керамея), за което съдим по имената на епископите Йоан и Маргарит, които участват в Шестия вселенски събор от 680 г. и в Трулския събор от 691 – 692 г. За други учени обаче местността трябва да се търси по-близо до град Солун, а името ѝ произхожда от тамошните керамични работилници и пещи (Попов, 2020, с. 54). Преселниците получават помощ при настаняването си от славянското племе драговити, които живеят в Солунското поле, в западна и северозападна посока от града (Ациевски, 1990-91, с. 34). Също така и в един от Мадарските надписи изрично се говори за „моите чичовци в Солунско” (*ἰς φεσα(λο)νικῆν*) (Ациевски, 1990-91, с. 35).

Самото обновяване на епископията в Стоби трудно може да бъде използвано като доказателство в полза на установяване на християнско население по север, тъй като това би трябвало да се случи в Хераклея, където и се предполага, че е било Керамисийското поле. В допълнение към това, споменатите Йоан и Маргарит е възможно да не са истински, а само титулярни епископи, тъй като няма данни техните катедри наистина да съществуват. Предположението, че Керамисийското поле е разположено покрай Солун обаче също е уязвимо, тъй като това означава, че нехристиянските преселници са изложени на постоянна опасност от нападение от страна на византийците.

Налице са и интерпретации, които свързват Керамисийското поле с Пела (**Попов, 2020**, с. 54), с Битолското поле (**Попов, 2020**, с. 50) или пък го отъждествяват с триделната равнина на Прилеп, Битоля и Флорина (Лерин) (**Павлов, 2017**, с. 144). Съществува и предположение, че названието „Керамисийско поле“ всъщност произлиза от наименованието „сермесиани“ и може да се подразбира и като „Сермесийско поле“ (**Попов, 2018**, с. 43). Възможното обяснение за местоположението на Керамисийското поле е, че областта в Прилепско е само първоначален център на преселниците, като по-късно зоната на разселването им се разширява на югоизток към Солун, който представлява голям икономически и културен център. По-късно те се разселват и на запад и югозапад, като тази територия е по-обширна от самото Прилепско, Битолско или Солунско поле. Някои данни показват, че са използвани и други близки полета, осигуряващи паша и възможност за земеделие – край Девол, долината на р. Брегалница, Мъгленската котловина и т.н. (**Павлов, 2017**, с. 150).

Чрез налагането от страна на Константин IV Погонат на специален данък върху славянските племена драговити и сагудати, византийците осигуряват провизии на заселниците. По всяка вероятност новодошлите са със статус на *σύμμαχοι* или *socii* (**Тъпкова-Заимова, 1966**, с. 37 – 38). Това означава, че освен да работят в пределите на Византия, те имат и определени задължения, като годишно плащане на данък и служене в армията. Подобно положение не задоволява сермесианите, които започват да бягат на групи в земите, които са под пряката власт на императора. Самите ромеи активно насърчават преселването на сермесиани към останалите територии на империята, като така се стремят да отслабят властта на българския предводител. След като не успява да пресече тези опити, Кубер, заедно със своя приближен Мавър, замисля да превземе

Солун, но без успех. Някои изследователи обаче подлагат на съмнение тази част от разказа в „Чудесата на Свети Димитър“ (Walter, 2018, с. 332).

Особен интерес представлява личността на Мавър. В „Чудесата на Свети Димитър“ Мавър (Μαύρος, Mauros, Mavros), макар и наречен „българин“, е отбелязан като владеещ четири езика, включително „нашия език“, т.е. гръцки, и „този на римляните“ – латински (Walter, 2018, с. 272, 332). Поради това може с голяма сигурност да се приеме, че определението „българин“ по-скоро е свързано с факта, че Мавър е приближен на Кубер. По всяка вероятност споменатият латински език е използван от него в местна простонародна форма, примесена с палеобалкански и варварски думи. Знанието на тези езици загатва за възможността той да произхожда от късноантичното население на Балканите. Косвено потвърждение за такъв произход може да се открие и при Теофан Изповедник, който го нарича „Мавър Бес“ (т. е. Тракиец) (Попов, 2018, с. 47). Определението „Бес“ може да е свързано и с географското название на управляваната от него територия след изселването му от Солун, но може да се отнася и до неговото потекло. Възможно е по този начин византийският автор да подчертава различната му етническа принадлежност в сравнение с гръкоезичното население на империята (Цветковић, 2017, с. 39).

Самият Мавър още в Солун е удостоен с почетната титла „ипат“ (консул) (Попов, 2020, с. 64). След предполагаемия неуспешен опит за овладяването на града той, заедно с голям брой преселници (включително сермесиани), са прехвърлени с кораби в Константинопол (Павлов, 2017, с. 147), а от там според „Чудесата на свети Димитър“ са разселени в Тракия (ἐν τοῖς Θρακώϊς μέρεσιν) (Чудесата на свети Димитър, 1960, с. 165). Вероятно част от сермесианите, които следват Мавър в Тракия, се заселват и в някои райони на Родопите. На реверса от запазения негов оловен печат (моливдовул) се разбира, че той получава титлите „патриций“ и „архонт“ (Бешевлиев, 1981, с. 154; Попов, 2018, с. 46-47). Предвид високите титли, с които Мавър е удостоен, може да се допусне, че той и неговото подчинено население разполагат със значителна автономия. Моделът на тяхната политическа организация има вероятност да е бил близък до този на полунезависимите славянски склавинии, но липсата на допълнителни извори затруднява правенето на точни аналогии. Удостояването на сермесиански първенци с подобни титли е част от процеса на реинтеграцията на това население. В замяна на това те признават върховенството на византийския василевс (Цветковић, 2019, с. 82). По този начин се

институционализират взаимоотношенията на елита на сермесианите с Константинопол, а империята узаконява и укрепва властта си над преселниците.

По-нататъшната съдба на сермесианите остава неясна, поради липсата на сведения за тях. Възможно е голяма част от „пленения народ“ да усяда трайно по тези земи, като свидетелство за това може да се открие в **Notitiae Episcopatum** (Mihajlovski, 2015, с. 434), където се среща постът епископ на Хераклея. Този факт подсказва наличието на немалък брой християнско население. Очевидно в края на 80-те и началото на 90-те години на VII в. групи сермесиани са прогонени от Керамисийското поле от император Юстиниан II (Filiposki, 2010, с. 75) и са разселени из цялата географска област Македония, включително и по долината на река Струма.

По всяка вероятност част от техните потомци, които са гръкоезични или романоезични, постепенно започват да се преселват на няколко вълни към Тесалия, Епир и южните предели на Македония, като участват в етногенезиса на бъдещето каракачанско и арумънско население (Voynikov, 2018, с. 139). Районът на разселването им до голяма степен съвпада с по-късните територии на арумъните, а също и със земите около Дунав и Сава, които византийският автор Кекавмен (XI в.) споменава като прародина на средновековните власи (Кекавмен, 1968, с. 31).

Предполагаемата връзка между сермесианите и влашкото население не се ограничава само дотук. В Дечанската грамота от 1330 г. се среща наименованието „власи сремляни“, които живеят в областта Алтин, край днешния град Дяково, Република Косово (Цветковић, 2017, с. 42). Възможно е тези власи да са потомци на сермесиани, които са се заселили в по-защитени местности след своето пристигане на Балканите. Друг факт, който дава препратка към евентуална връзка между сермесианите и власите, е името на мегленовлашкото село Серменин (**Sirminina**), недалеч от македонския град Гевгели (Цветковић, 2017, с. 42-43). Макар това да не е напълно убедителен аргумент в подкрепа на подобни съждения, е редно да се отбележи, че мегленовласите се различават от останалите романски групи на Балканския полуостров. Те са трайно уседнали земеделци, а не скотовъди и полуномади. Също така в техния език се откриват специфики, които го разграничават от родствените му балканоромански езици (Цветковић, 2017, с. 43).

Процесът на разселване на сермесианите е свързан и с археологическата култура „Комани – Круя“ (VI-IX в.) в днешна Централна Албания. В намерените предмети и

засвидетелстваните погребални обичаи може да се открие определена приемственост с ранновизантийските образци и обекти от V – VII в. (Nallbani, 2017, с. 321 – 322). Нейн носител е късноантично балканско население, което в демографски и езиков план е съставено предимно от романизирани жители (Wilkes, 1992, с. 278). Разбира се, сред живеещите в селищата, свързани с културата „Комани – Круя“, напълно вероятно е да има по-слабо, а също и почти нероманизирани общности. Поради това тя може да се разглежда и като ядро на т.нар. „протовласи“ и „протоалбанци“. Тъй като не може да се каже категорично дали носителите на тази култура са изцяло местни, или са се преселили от север на юг, под натиска на славянските племена през VI – VII в., съществува възможност групи сермесиани също да са допринесли за нейното развитие. Важно е също да се отбележи, че в образците и обектите, свързани с тази култура, може да се открие отчетливо християнско влияние (Nallbani, 2017, с. 328 – 329). Това съвпада и с възможната локализация на част от селищата на сермесианите в Западна Македония и Източна Албания. Предполагаемо доказателство за разположението на поселенията е откритото съкровище при Врап и Ерзеке (Микулчиќ, 1996, с. 29 – 33).

Формирането и съществуването на сермесианите са важен елемент от културните връзки между Византия, олицетворяваща наследството на старата антична цивилизация, и варварските народи – авари, славяни и българи, които са новият политически фактор в Югоизточна Европа. Един от начините за взаимодействие на тези твърде различни светове е смесването между завареното и новопристигналото население. Този процес води до появата на нови етнически групи, каквато е и тази на сермесианите. Те са пример за разпадащата се общоримска идентичност и нейната регионализация. Това се вижда ясно от наименованието им – сермесиани, по името на град Сирмиум. Така териториалното название се превръща в етническо.

Несъмнено това население оставя своята диря на Балканите в изпъстрения с дълбоки културни и политически промени VII в. Завръщането му на полуострова води до укрепване на византийската власт, отслабена от многобройните варварски нашествия. Сермесианите играят важна роля и в културния живот на Ранносредновековните Балкани, като вероятно допринасят за развитието на културата „Комани – Круя“. Възможно е те да участват и в етногенезиса на източнороманското и каракачанското население, като по този начин оставят един уникален по своята същност езиков и културен отпечатък в историята на Балканския полуостров.

Цитирана литература:

Ациевски, К. (1991) Пелагонија во VI и VII век. В: *Скопје, Годишен зборник на Филозофскиот факултет*, 43-44, с. 21-37. изд. Скопје: Филозофски Факултет На Универзитетот - Скопје. YU ISSN 0350—1892

Бешевлиев, В. (1981) *Прабългарски епиграфски паметници*. изд. София: Отечествен фронт.

Божилев, И. (1995) *Българите във Византийската империя*. изд. София: АИ „Проф. Марин Дринов“. ISBN:9544302972, 9789544302979

Микулчиќ, И. (1996) *Средновековни градови и тврдини во Македонија*. изд. Скопје: МАНУ. ISBN: 9989-756-06-6 ; 9989-756-07-4

Павлов, Пл. (2017) Куберова България (VII – IX в.). В: *Славянские чтения*, 2017, № 10 (16), с. 139–155. изд. Кишинев. ISSN 1857-4580

Петров, П. (1981) *Образување на българската държава*. изд. София: Наука и изкуство.

Попов, Т. (2018) Куберова България (ок. 680 – 718 г.). В: *Македонски преглед*, № 4, с. 35-56. изд. София: Македонски научен институт. ISSN 0861-2277

Попов, Т. (2020) *Куберовите българи и техните потомци*. изд. София: Македонски научен институт. ISBN 9786197377132

Тъпкова-Заимова, В. (1966) *Нашествия и етнически промени на Балканите през VI – VII в.* изд. София: Издателство на БАН.

Цветковић, М. (2017) Сермисијани – преци појединих влашких скупина? Прилог проучавању порекла влашких заједница на југу Балканског полуострва. В: (съст. и ред.: Симеонова, Л., Тасева, Л.) *Средновековните Балкани като световен кръстопът: Контакти и обмен*. изд. София: ИБЦТ – БАН / ИК „Тендрил“. ISBN: 978-954-92809-6-8

Цветковић, М. (2019) Принципи интеграције неромејских етничких скупина у тематски систем на Балкану, Ниш и Византија. В: *Седамнаести меѓународни научни скуп Ниш*, 3-5. Јун 2018, *Зборник радова XVII*, уредник Миша Ракоција. изд. НИШ: Niski Kulturni Centar. ISBN: 9788661011733

Терени (11) 2026 (1)

Curta, Fl. (2001) *The Making of the Slavs. B: History and Archaeology of the Lower Danube Region, c.500–700.* изд. Cambridge: Cambridge University Press. ISBN: 9780511496295; DOI: <https://doi.org/10.1017/CBO9780511496295>

Curta, Fl. (2006) *Southeastern Europe in the Middle Ages, 500–1250.* изд. Cambridge: Cambridge University Press. ISBN: 9780511815638; DOI: <https://doi.org/10.1017/CBO9780511815638>

Filiposki, T. (2010) The Komani—Krue Settlements, and some aspects of their existence in the Ohrid-Struga valley (VII-VIII century). B: *Macedonian Historical Review* 1/2010, c. 67-80. изд. Skopje: Faculty of Philosophy in Skopje, University of SS. ISSN: 1857-7032

Fine, J. V. A. (1991) *The Early Medieval Balkans: A Critical Survey from the Sixth to the Late Twelfth Century.* изд. University of Michigan Press. ISBN 0472081497, 9780472081493

Gračanin, H. (2013) Ethnicity and Migrations in the Late Antique and Early Medieval Middle Danube Region: Examples Linking the Areas of Modern Croatia and Slovakia, In: *Slovakia and Croatia. Historical Parallels and Connections (until 1780).* изд. Bratislava-Zagreb: Department of Slovak History of the Faculty of Philosophy of Comenius University. ISBN 8089567207, 9788089567201

Kardaras, G. (2018) *Byzantium and the Avars, 6th–9th Century AD Political, Diplomatic and Cultural Relations.* изд. Leiden-Boston: BRILL. ISSN 1106-8949; ISBN 978-960-371-062-2

Maier, F. G. (1973) *Fischer World Histories Volume 13: Byzantium.* изд. Fischer TB.

Mihajlovski, R. (2015) Heraclea, Pelagonia and Medieval Bitola: An outline of the ecclesiastical history (6th-12th century). B: *Folia Archaeologica Balkanica* III, pp. 433 – 453. изд. Skopje: Faculty of Philosophy in Skopje, University of SS. ISSN 2156-2253

Nallbani, E. (2017) Early Medieval North Albania: New Discoveries, Remodeling Connections. The Case of Medieval Komani, Adriatico altomedievale (VI-XI secolo). B: *Scambi, porti, produzioni. Studii e ricerche*, c. 311 – 340. изд. Venice University Press. <http://doi.org/10.14277/6969-115-7/SR-4-9>

Petersen, L. I. R. (2013) *Siege Warfare and Military Organization in the Successor States (400-800 AD) Byzantium, the West and Islam.* изд. Leiden-Boston BRILL. ISBN: 978-90-04-25199-1

Терени (11) 2026 (1)

Pohl, W. (1998) Conceptions of Ethnicity in Early Medieval Studies. В: (Little, Lester K.; Rosenwein, Barbara H. (eds.)), *Debating the Middle Ages: Issues and Readings*, Malden, изд. MA and Oxford: Blackwell. Publishers. ISBN: 1577180089, 9781577180081

Pohl, W. (2018) *The Avars: A Steppe Empire in Central Europe, 567-822*. изд. Ithaca-London, Cornell University Press. ISBN-13: 978-0801442100

Voynikov, Z. (2018) Who are the ancient Bulgarians or Protobulgarians?. В: *Bulgaria, the Bulgarians and Europe - Myth, History, Modernity*. изд. “St. Cyril And St. Methodius” University Of Veliko Tarnovo - University Press. DOI: <https://doi.org/10.54664/WCFL1651>

Wilkes, J. (1996) *The Illyrians (The Peoples of Europe)*. изд. Oxford-Massachusetts, Wiley-Blackwell Publishers. ISBN-13: 978-0631198079

Извори:

„Стратегикон“, Кекавмен. В: *Гръцки извори за българската история* (ГИБИ), т. VII, съст. и ред. Геновева Цанкова-Петкова, Василка Тъпкова-Заимова, Страшимир Лишев, Петър Тивчев, изд. София: издание на БАН, 1968.

Чудеса на свети Димитър. В: *Гръцки извори за българската история* (ГИБИ), т. III, съст. и ред. Иван Дуйчев, Геновева Цанкова-Петкова, Василка Тъпкова-Заимова, Любомир Йончев, Петър Тивчев, изд. София: издание на БАН, 1960.

The Chronicle of Theophanes Confessor. В: *Byzantine and Near Eastern History, AD 284–813* (Translated with Introduction and Commentary by Cyril Mango and Roger Scott with the assistance of Geoffrey Greatrex), изд. Oxford Clarendon Press, 2006.

Транслитерирана литература / Transliterated literature:

Aџievski, K. (1991) Pelagonija vo VI i VII vek. V: *Skopje, Godishen zbornik na Filozofskiot fakultet*, 43-44, s. 21-37. изд. Skopje: Filozofski Fakultet Na Univerzitetot - Skopje. YU ISSN 0350—1892

Beshevliev, V. (1981) *Prabalgarski epigrafski pametnitsi*. изд. Sofia: Otechestven front.

Bozhilov, I. (1995) *Balgarite vav Vizantiyskata imperia*. изд. Sofia: AI „Prof. Marin Drinov“. ISBN:9544302972, 9789544302979

Terena (11) 2026 (1)

Mikulchić, I. (1996) *Srednovekovni gradovi i tvrđine vo Makedonija*. izd. Skopje: MANU. ISBN: 9989-756-06-6 ; 9989-756-07-4

Pavlov, Pl. (2017) Kuberova Bulgaria (VII – IX v.). V: *Slavyanske chtenia*, 2017, № 10 (16), s. 139–155. izd. Kishinev. ISSN 1857-4580

Petrov, P. (1981) *Obrazuvane na balgarskata darzhava*. izd. Sofia: Nauka i izkustvo.

Popov, T. (2018) Kuberova Bulgaria (ok. 680 – 718 g.). V: *Makedonski pregled*, № 4, s. 35-56. izd. Sofia: Makedonski nauchen institut. ISSN 0861-2277

Popov, T. (2020) *Kuberovite balgari i tehните potomtsi*. izd. Sofia: Makedonski nauchen institut. ISBN 9786197377132

Tapkova-Zaimova, V. (1966) *Nashestvia i etnicheski promeni na Balkanite prez VI – VII v.* izd. Sofia: Izdatelstvo na BAN.

Tsvetkoviĥ, M. (2017) Sermisijani – pretsi pojedinih vlashkih skupina? Prilog prouchavaĥu porekla vlashkih zajednitsa na jugu Balkanskog poluostrva. V: (sast. i red.: Simeonova, L., Taseva, L.) *Srednovekovnite Balkani kato svetoven krastopat: Kontakti i obmen*. izd. Sofia: IBTsT – BAN / IK „Tendril“. ISBN: 978-954-92809-6-8

Tsvetkoviĥ, M. (2019) Printsipi integratsije neromejskih etnichkih skupina u tematski sistem na Balkanu, Nish i Vizantija. V: *Sedamnaesti meĥunarodni nauchni skup Nish, 3-5. Jun 2018, Zbornik radova XVII, urednik Misha Rakotsija*. izd. NISH: Niski Kulturni Centar. ISBN: 9788661011733

Izvori:

Chudesa na sveti Dimitar. V: *Gratski izvori za balgarskata istoria* (GIBI), t. III, sast. i red. Ivan Duychev, Genoveva Tsankova-Petkova, Vasilka Tapkova-Zaimova, Lyubomir Yonchev, Petar Tivchev, izd. Sofia: izdanie na BAN, 1960.

„Strategikon“, Kekavmen. V: *Gratski izvori za balgarskata istoria* (GIBI), t. VII, sast. i red. Genoveva Tsankova-Petkova, Vasilka Tapkova-Zaimova, Strashimir Lishev, Petar Tivchev, izd. Sofia: izdanie na BAN, 1968.

Терени (11) 2026 (1)

THE SERMESIANS – A “CAPTIVE” PEOPLE

Bachelor student DOBROSLAV SLAVOV

Sofia University "St. Kliment Ohridski",

Faculty of History, program "History and Geopolitics of the Balkans"

15 Tsar Osvoboditel Blvd., 1504 Sofia, Bulgaria

dobrosslav@abv.bg

 <https://orcid.org/0009-0001-8767-6585>

<https://doi.org/10.60053/TER.2026.11.321-333>

Abstract: The seventh century was a time of significant political, economic, cultural and demographic changes in the Balkan Peninsula. Many of them have long-lasting consequences and can be traced back to the contemporaneity. However, the topic of the demographic and ethno-cultural development of the Balkans since that time remains less studied in a number of scientific researches and publications, preferring political history instead. The main purpose of the present article is to shed light on an understudied issue – the historical and cultural processes that led to the emergence and development of the Sermesians. Also analysis was made of their interaction with the new settlers in Southeast Europe – Avars, Slavs and Bulgarians, the changing Roman identity, and the supposed cultural and ethnic heritage of this “captive” people.

Keywords: Avar–Byzantine wars, Balkan Peninsula, Sirmium, Sermesians, Keramesian plain, Komani-Kruja culture, Vlachs.